

KDV Oranı İndiriminin, Tekstil Sektörüne Ana Hammadde Sağlayan Sentetik/Akrilik Elyaf Üreticileri Üzerinde Yarattığı Sorunlar ve Çözüm Önerilerimiz

KDV ORANI İNDİRİMİNİN, TEKSTİL SEKTÖRÜNE ANA HAMMADDE SAĞLAYAN SENTETİK/AKRİLİK ELYAF ÜRETİCİLERİ ÜZERİNDE YARATTIĞI SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİMİZ

Yazar: CemalettinTURAN (*)

Yaklaşım Dergisi / Haziran 2006 / Sayı: 162

I- GİRİŞ

Tekstil sektöründe KDV oranının % 18'den % 8'e indirilmiş olması kapsamında, sentetik ve akrilik elyaf teslimleri de 09.03.2006 tarihinden itibaren % 8 orana tabi hale gelmiştir. Bu malların temel üretim girdileri olan petrokimya ürünlerinin ise gerek ithalatında ve gerekse yurt içinden alımlarında eskiden olduğu gibi bundan sonra da % 18 oranında KDV uygulanacaktır. Diğer üretim girdileri ile birlikte düşünüldüğünde, kısaca elyaf üreticileri bundan böyle % 18 ile KDV yüklenmeye devam edecek ancak satış hasılatı üzerinden tahsil edecekleri KDV % 8'den ibaret olacaktır.

Bu durum, elyaf üreticileri bünyesinde önemli bir devrolan KDV sorunu yaratmıştır.

Çözüm önerilerimiz aşağıda kısaca özetlenmiştir:

II- MAHSUP YOLUYLA AYLIK KDV İADESİNİN UYGULAMAYA KONULMASI

Söz konusu firmalardaki devrolan KDV yükünün hafifletilmesi için ilk fırsatta ve acilen yapılması gereken, aylık KDV mahsuplarının uygulanmasını mümkün kılacak düzenlemenin bir an önce yapılmasıdır.

KDV oranının indirilmesinden kaynaklanan devrolan KDV sorunu, yeni bir sorun değildir.

Bu sorunun çözümünde KDV Kanunu çıktığından bu yana uygulanan çözüm, indirimli oran yüzünden KDV tahsilatı daralan firmalara indirimle gideremedikleri KDV'lerin aylık bazda iade edilmesi olmuştur.

Ancak bu çözüm uzun süre sadece KDV oranı indirilmiş bulunan temel gıda maddeleri ile sınırlı tutulmuş, nihayet 1999 yılından itibaren yapılan bir değişiklikle gıda maddeleri de dahil olmak üzere KDV oranı indirilmiş tüm mal ve hizmetler için yıllık KDV iadesi esası getirilmiştir (KDV Kanunu md. 29/2). Halen uygulanmakta olan, nakden veya mahsup yoluyla yıllık iadede ibarettir. Yani indirimli orandan kaynaklanan devrolan KDV'nin iadesi için yılın sona ermesini beklemek gerekmektedir.

Diğer taraftan, firmalara bir yıl boyunca devrolan KDV yükü taşıtmanın sakıncaları anlaşılacak yine 29/2. maddede 02.01.2004 tarihinden geçerli olmak üzere bir değişiklik daha yapılmış ve **mahsup yoluyla aylık KDV iadesi ve yılda bir kere nakit iade esası getirilmiştir.**

29/2. maddenin bu imkanları ifade eden bölümü şöyledir:

“...Bakanlar Kurulu tarafından vergi nispeti indirilen teslim ve hizmetlerle ilgili olup teslim ve hizmetin gerçekleştiği vergilendirme döneminde indirilemeyen ve tutarı Bakanlar Kurulu'na tespit edilecek sınırı aşan vergi, bu mükelleflerin vergi ve sosyal sigorta prim borçları ile genel ve katma bütçeli idareler ile belediyelere olan borçlarına ya da döner sermayeli kuruluşlar ile sermayesinin % 51'i veya daha fazlası kamuya ait olan veya özelleştirme kapsamında bulunan işletmelerden temin ettikleri mal ve hizmet bedellerine ilişkin borçlarına mahsuben ödenir. Yılı içinde mahsuben iade edilemeyen vergi nakden iade edilir. Maliye Bakanlığı bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esasları tespit etmeye yetkilidir.”

Ancak iki yıldan fazla süre geçmesine rağmen, maddede bahsi geçen Bakanlar Kurulu Kararı çıkarılmamış ve Maliye Bakanlığı tebliğ yayımlamamış olduğu için % 1 veya % 8 oranda KDV'ye tabi işlem yapan mükelleflere yukarıdaki madde ile tanınmış olan aylık KDV mahsup hakları kullandırılmamaktadır.

Gerekli Kararname ve Tebliğ çıkarılarak aylık KDV mahsuplarının başlatılması deri, tekstil ve hazır giyim sektöründeki firmaların yanında % 1 veya % 8 oranlı KDV uygulayan diğer mükelleflerin devrolan KDV sorununu da büyük ölçüde çözecektir (1). Büyük ölçüde

diyoruz, çünkü indirimle gideremediği KDV tutarı, maddede sayılan mahsup imkanlarından fazla olan mükellefler, aradaki farkı alabilmek için yıl sonuna kadar beklemek zorunda kalacaklardır. Bu nedenle aylık mahsup imkânlarının genişletilmesi için KDVK'nın 29/2. maddesinde değişiklik yapılması gerekmekte olup bu önerimiz aşağıda 2 no.lu başlıkta ele alınmıştır.

III- AYLIK KDV MAHSUBUNA KONU EDİLEBİLECEK BORÇ KAPSAMI GENİŞLETİLMELİDİR

KDV Kanunu'nun yukarıda yer verilen 29/2. madde hükmü, indirimli orana tabi teslimlerden kaynaklanan KDV iade alacaklarının mükellefin hangi borçlarına mahsup edilebileceğini belirlemiştir. Ancak bu kapsama giren borç potansiyelinin, pek çok şirkette (ve bilhassa petrokimya ürünlerini elyaf, iplik veya kumaş haline getiren firmalarda) KDV iadesi alacağının mahsubuna yetmeyeceği kanısındayız. Bu firmaların, mahsup edemedikleri KDV iade alacaklarını alabilmeleri için yıl sonuna (hatta fiilen ertesi yılın ortalarına) kadar beklemek zorunda kalmamalarını teminen mahsuba konu edilecek borçların kapsamı genişletilmelidir. Örneğin;

- Mal ve hizmet temin ettikleri kamu veya özel bütün firmaların vergi dairelerine ve gümrük idarelerine olan vergi borçları ile SSK'ya olan prim borçları ve

- Mal ve hizmet temin ettikleri kamu veya özel sektöre ait bütün firmaların, genel ve katma bütçeli idareler ile belediyelere olan borçlarına ya da döner sermayeli kuruluşlar ile sermayesinin %51'i veya daha fazlası kamuya ait olan veya özelleştirme kapsamında bulunan işletmelerden temin ettikleri mal ve hizmet bedellerine ilişkin borçları da

kapsama dahil edilmelidir.

Bunu temin etmek için, yapılacak bir yasal düzenleme ile KDVK'nın 29/2. maddesine, “...**Bakanlar Kurulu'nca tespit edilecek sınırı aşan vergi, bu mükelleflerin...**” ibaresinden sonra gelmek üzere sadece “**ve bunların mal ve hizmet temin ettikleri mükelleflerin**” şeklinde bir ibarenin ilave edilmesi yeterlidir.

IV- ÖTV'DEKİNE BENZER BİR TECİL-TERKİN SİSTEMİ KURULMASI

ÖTV'de belli başlı bazı kimyasal ürünlerin tesliminde uygulanan tecil-terkin uygulaması (ÖTVK md. 8/1) burada da yapılabilir. Buradaki temel mantık şudur. Sentetik/akrilik elyaf üreticisi firma, kimyasal hammaddeyi yurt içinden satın alırken ya da ithal ederken KDV'nin % 8'e isabet eden kısmını öder, % 10'a isabet eden kısmı için satıcının vergi dairesine veya ithalatta gümrüğe teminat verilir ve bu % 10'luk KDV kısmı tecil edilir. İmalatçı firma daha sonra bu kimyasal maddeyi kullanarak **tekstil sektöründe kullanılmak üzere** elyaf ürettiğini bir üretim tasdik raporu ile kanıtlamak şartıyla, verdiği teminatları geri alır, tecil edilen KDV'ler terkin edilir. Bu yöntem, halihazırda ÖTV'ye tabi bazı mallar için

uygulanmakta, YMM'ler tarafından düzenlenen üretim tasdik raporları tecil edilen ÖTV'nin terkin ve teminatın iadesi için kullanılmaktadır. Diğer taraftan, KDV'de bu tür bir tecil-terkin sistemi uygulanabilmesi için yasal altyapı gerektiğinden, KDVK'ya bir hüküm eklenmesi gerekecektir.

V- TEKSTİL SEKTÖRÜNDE KULLANILAN KİMYEVİ HAMMADDELERİN TESLİMİNDE DE KDV'NİN % 8'E İNDİRİLMESİ ÖNERİMİZ

Tekstil sektörünün doğal hammaddeleri olan pamuk ve yün teslimlerinde bu sorun yoktur. Çünkü bunlar zaten eskiden beri % 1 oranında KDV'ye tabidir. Kimyasal hammaddeden üretilen elyafın %8 KDV'ye tabi olması, bu ürünlerin üreticilerini haksız rekabete uğratmaktadır. Bu nedenle, tekstil hammaddesi üretmek üzere kullanılan petrol türevi ürünlerin (acrilonitril vb.) tesliminde de oranın % 8'e indirilmesi gerektiği yönünde Bakanlar Kurulu kararı çıkarılması isabetli olacaktır (Konumuzun dışında olmakla beraber, deri, tekstil ve hazır giyim alanındaki fason hizmetlerinde de KDV oranının % 8'e indirilmesinin, KDV iade taleplerinin azaltılması bakımından gerekli olduğunu belirtmekte yarar görüyoruz.).

Bilindiği üzere KDVK'nın 28. maddesine göre Bakanlar Kurulu'nun muhtelif mal ve hizmetler için KDV oranını % 1'e kadar indirmeye yetkisi vardır. Bakanlar Kurulu bu güne kadar bu yetkisini kullanırken, mal ve hizmetlerin **“kullanım yeri” ve/veya “kullanım amacına”** yönelik tanımlamalar yaparak da oran indiriminde bulunmuştur. Örneğin KDV oranlarına ilişkin 2002/4480 no.lu Kararname'nin eki II sayılı listede yer alan bazı ibareler şöyledir:

“A/4..... ile yemeklik katı veya sıvı bitkisel yağların üretiminde kullanılan ham yağlar, ...”

“A/5.....taze sebze ve meyvelerin yetiştirilmesi amacıyla kullanılan tohum, çekirdek, ...”

“B/8 İnsan gıdası olarak kullanılan mamalar,.....”

Bu örnekleri vermemizin sebebi şudur:

Bakanlar Kurulu'nun, belli bir malın farklı amaçlar için kullanıldığı durumlarda, belli amaç ya da amaçları diğerlerinden tefrik ederek, bunlar için düşük oranlı KDV belirleme yetkisi bulunmaktadır. Dolayısıyla, farklı sektörlerde farklı amaçlarla kullanılabilen bazı petrol/petrokimya türevlerinden tekstil sektörüne hammadde teşkil edecek şekilde kullanılanlar, fiilen tekstil sektöründe kullanılmak kaydıyla indirimli KDV oranı uygulamasına dahil edilebilir. Bunu teminen söz konusu Kararname'nin eki (II) sayılı Listenin (B) bölümüne 2006/10138 sayılı BKK ile ilave edilen 15. maddenin parantez içi ibaresinden sonra gelmek üzere şu ibare eklenebilir.

“.....ile bu liflerin imalatında anahammadde olarak kullanılan petrol türevleri (acrilonitril, ...vb.)”

Söz konusu Kararname'ye bu ilavenin yapılması için yasa değişikliği gerekmemekte sadece Bakanlar Kurulu Kararı yeterli olmaktadır.

VI- SONUÇ

KDV’de oran farklılaştırmaları, verginin sistematığını bozdukları için her zaman sorun yaratmaya aday düzenlemelerdir. Bu tür düzenlemeler ya hiç yapılmamalı ya da yapıldığı takdirde her aşamadaki firmalar üzerinde yaratacağı sorunlar da önceden tahmin edilerek gerekli önlemler alınmalıdır (KDV’nin ilk uygulama yıllarında, sunî gübre teslimlerinde KDV oranının düşürülmesi buna mukabil sunî gübre imalinde kullanılan hammaddelerin KDV oranının düşürülmemesinin sunî gübre imalatçısı firmaları nasıl iflasın eşiğine getirmiş olduğu ve neyse ki sonradan bu hatadan dönüldüğü hatırlardadır.).

Yazarlar : 'CEMALETTİN TURAN'